

POLSKO-UKRAIŃSKI  
ROCZNIK  
UKRAIŃSKO-POLSKI

***KSYTAŁCENIE ZAWODOWE:  
PEDAGOGIKA I PSYCHOLOGIA***

Pod redakcją

Tadeusza Lewowickiego  
Jolanty Wilsz

Iwana Ziaziuna  
Nelli Nyczkało

**II**

KIJÓW – CZĘSTOCHOWA  
2000

Recenzenci  
Tadeusz LEWOWICKI, Tadeusz NOWACKI,  
Oksana RUDNICKA, Walentyn MOLAKO

Rada Naukowa  
Tadeusz LEWOWICKI, Wasyl KRIEMIEN', Iwan ZIAZIUN

Komitet Redakcyjny  
Georgij BALL, Henryk BEDNARSKI, Semen GONCZARIENKO, Tamara JACENKO,  
Olena KULCZYCKA, Tadeusz LEWOWICKI, Czesław NOSAL, Nella NYCZKAŁO,  
Stanisław PODOBIŃSKI, Mirosław SAWCZYN, Walentyna SEMICZENKO, Jan STRELAU,  
Swietłana SYSOIEWA, Ryszard SZWED, Jolanta WILSZ

*T. P. Opr. nauk.*

Skład i łamanie  
Tatyana LEGEDŻ,  
Mykola BASTUN



37.014 = 161.1 = 162.1  
377 = 161.1 = 162.1

Projekt okładki  
ART PLUS

37 - 161.1 = 162.1



Korektorzy  
Olena OTYCZ  
Eduard POMYTKIN

*Psychologia oświata  
oświata zawodowa*

Tłumaczenia  
Jolanta WILSZ  
Georgij BALL

ISBN 83-7098-672-2

© Copyright by Tadeusz Lewowicki & Jolanta Wilsz  
& Iwan Ziaziun & Nella Nyczkało & Wydawnictwo ZAT "Wipol" DK N 15.  
ZAT "Wipol" DK N 15, 03151, Kijow, ul. Wolyńska, 60,  
tel. (044)243-6335, fax (044)243-6321.  
Wyd. II, Nakład 600 egz. Obj. ark. druk 30,4

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ  
ЖУРНАЛ  
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ

***ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА:  
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ***

За редакцією

Тадеуша Левовицького  
Іоланти Вільш

Івана Зязюна  
Неллі Ничкало

**II**



КИЇВ – ЧЕНСТОХОВА  
2000

Рецензенти  
Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ, Тадеуш НОВАЦЬКИЙ  
Оксана РУДНИЦЬКА, Валентин МОЛЯКО

Наукова рада  
Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ, Василь КРЕМЕНЬ, Іван ЗЯЗІОН

Редакційна колегія  
Георгій БАЛЛ, Генрик БЕДНАРСЬКИЙ, Семен ГОНЧАРЕНКО, Тамара ЯЦЕНКО,  
Олена КУЛЬЧИЦЬКА, Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ, Чеслав НОСАЛЬ, Нелля НИЧКАЛО,  
Станіслав ПОДОБІНСЬКИЙ, Мирослав САВЧИН, Валентина СЕМИЧЕНКО,  
Ян СТРЕЛЯУ, Світлана СИСОСВА, Ришард ШВЕД, Іоланта ВІЛЬШ

Складання  
Тетяна ЛЕГЕДЗЬ  
Микола БАСТУН

Проект обкладинки  
АРТ ПЛЮС

Коректори  
Олена ОТИЧ  
Едуард ПОМИТКІН

Переклад  
Іоланта ВІЛЬШ  
Георгій БАЛЛ

**ISBN 83-7098-672-2**

© Copyright by Тадеуш Левовицький & Іоланта Вільш  
& Іван Зязіон & Нелля Ничкало & Видавництво ЗАТ “ВІПОЛ” ДК №15.  
ЗАТ “ВІПОЛ” ДК №15, 03151, м.Київ, вул.Волинська, 60,  
тел. (044)243-6335, факс (044)243-6321  
Видання II, Тираж 600 прим., друк. арк. 30,4

## SPIS TREŚCI

### *Część I*

#### **ZAGADNIENIA EDUKACJI WE WSPÓŁCZESNYM SPOŁECZEŃSTWIE**

WASYL KRIEMIEN

System oświaty Ukrainy: współczesne tendencje i perspektywy ..... 11

KAZIMIERZ DENEK

W kręgu reformy systemu edukacji ..... 31

NELLA NYCZKAŁO

Standardy oświaty zawodowej: problemy metodologii i twórczych poszukiwań ..... 47

ZYGMUNT WIATROWSKI

Nowy wymiar edukacji przedzawodowej, prozawodowej i zawodowej w Polsce ..... 65

FRANCISZEK SZLOSEK

Reforma systemu oświaty zawodowej w Polsce w kontekście zmian w oświacie ..... 77

WALERY BYKOW

Naukowe wspomaganie kształcenia zawodowego na odległości: problematyka badań ..... 93

HENRYK BEDNARCZYK

Polski system ustawicznej edukacji zawodowej wobec międzynarodowego rynku pracy ..... 117

JAROSŁAW CIECHMISTER

Ustawiczna oświata medyczna: problemy przygotowania przedzawodowego ..... 135

IRENEUSZ ZAWŁOCKI

Kierunki reformowania polskiego systemu edukacji zawodowej ..... 147

LUDMIŁA PUCHOWSKA

Podstawowe kierunki rozwoju teorii zawodowego przygotowania nauczycieli na zachodzie .... 159

### *Część II*

#### **FILOZOFIA, PEDAGOGIKA I PSYCHOLOGIA OŚWIATY W WIELOKULTUROWYM PRZESTRZENI**

TADEUSZ LEWOWICKI

O przemianach pedagogiki — ewolucja czy rewolucja? ..... 173

IWAN ZIAZIUN

Rola podświadomości w rozwoju osobowości ..... 183

GEORGIJ BAŁŁ

Duchowość profesjonalisty i pedagogiczna pomoc w jej rozwoju: wyznaczniki analizy psychologicznej ..... 217

OKSANA RUDNICKA

Pedagogika sztuki: poszukiwania i perspektywy ..... 233

JOLANTA WILSZ

Osobowościowe aspekty teorii rozwoju zawodowego w kontekście koncepcji stałych indywidualnych cech osobowości ..... 247

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| WALENTYN RYBAŁKA                                                                               |     |
| Osobowość jako podmiot twórczej działalności i w rozwoju zawodowym.....                        | 267 |
| ADAM ROSÓŁ                                                                                     |     |
| Poprawa funkcjonowania rynku pracy szansą na rozwój społeczeństwa<br>postsocjalistycznego..... | 277 |
| STANISŁAW PODOBIŃSKI                                                                           |     |
| Kategorie prestiżu nauczyciela.....                                                            | 289 |
| IRENA JURAS                                                                                    |     |
| Wybitny ukraiński filozof i pedagog P.D. Jurkiewicz.....                                       | 295 |
| NATALIA TAŁAŁUIEWA                                                                             |     |
| Kształcenie w Państwie Polskim i na Ukrainie według rosyjskich ustaw prawnych .....            | 307 |

### ***Część III***

## **PROBLEMY ZAWODOWEGO NAUCZANIA, WYCHOWANIA, DORADCTWA W DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ**

|                                                                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| STEFAN KWIATKOWSKI                                                                                                               |     |
| Zmiany strukturalne w kształceniu zawodowym w latach 1990 – 1998.....                                                            | 321 |
| IWAN BIECH                                                                                                                       |     |
| Osobowościowo zorientowane podejście do wychowania .....                                                                         | 331 |
| SWIETLANA SISOJEWA                                                                                                               |     |
| Technologie oświatowe: metodologiczny aspekt .....                                                                               | 351 |
| CZESŁAW S. NOSAL                                                                                                                 |     |
| Metoda diagnozy preferencji zawodowych. Z doświadczeń polskiej adaptacji<br>skali J.L. Hollanda.....                             | 369 |
| ZDZIŚŁAW KOSYRZ                                                                                                                  |     |
| Dydaktyczno-wychowawcze aspekty stosunków interpersonalnych.....                                                                 | 387 |
| ELENA KULCZYCKA                                                                                                                  |     |
| Zastosowanie metody biograficznej do badania twórczej osobowości.....                                                            | 403 |
| KRZYSZTOF SYMELA                                                                                                                 |     |
| Rozwój i doskonalenie jakości pracy szkoły zawodowej .....                                                                       | 415 |
| KRZYSZTOF NIEWIADOMSKI                                                                                                           |     |
| Twórczość techniczna w dydaktyce techniki.....                                                                                   | 433 |
| OLGA SZCZERBAK                                                                                                                   |     |
| Wielopoziomowe przygotowanie pedagoga nauczania zawodowego w warunkach ciągłego<br>kształcenia zawodowego .....                  | 445 |
| WŁADYSŁAWA BRZOSOWSKA                                                                                                            |     |
| Kształcenie kwalifikowanych doradców zawodowych do pracy z młodzieżą.....                                                        | 455 |
| WALENTYNA RADKIEWICZ                                                                                                             |     |
| Niektóre aspekty ciągłego zawodowo-artystycznego kształcenia na Ukrainie.....                                                    | 463 |
| EWA ZIELIŃSKA                                                                                                                    |     |
| Praktyczna nauka zawodu u końca XX wieku (na przykładzie badań wśród uczniów<br>zasadniczych szkół zawodowych i techników) ..... | 475 |

## ЗМІСТ

### *Частина I*

#### **ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

ВАСИЛЬ КРЕМЕНЬ

Система освіти в Україні: сучасні тенденції і перспективи... 11

КАЗІМЕЖ ДЕНЕК

Навколо реформи системи освіти ..... 31

НЕЛЛЯ НИЧКАЛО

Стандарти професійної освіти: проблеми методології і творчих пошуків ..... 47

ЗИГМУНТ ВЯТРОВСЬКИЙ

Новий вимір допрофесійної, передпрофесійної та професійної освіти у Польщі ..... 65

ФРАНТИШЕК ЦІЛЬОСЕК

Реформа системи професійної освіти в Польщі в контексті змін в освіті ..... 77

ВАЛЕРІЙ БИКОВ

Наукове забезпечення дистанційної професійної освіти: проблеми та напрями досліджень ..... 93

ГЕНРИК БЕДНАРЧИК

Польська система неперервної професійної освіти віч-на-віч з міжнародним ринком праці ..... 117

ЯРОСЛАВ ЦЕХМІСТЕР

Неперервна медична освіта: проблеми допрофесійної підготовки ..... 135

ІРЕНЕУШ ЗАВЛОЦЬКИЙ

Напрями реформування польської системи професійної освіти ..... 147

ЛЮДМИЛА ПУХОВСЬКА

Головні напрями розвитку теорії професійної підготовки вчителів на Заході ..... 159

### *Частина II*

#### **ФІЛОСОФІЯ, ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТИ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

ТАДЕУШ ЛЕВОВИЦЬКИЙ

Зміни у педагогіці - еволюція чи революція? ..... 173

ІВАН ЗЯЗЮП

Роль підсвідомості у розвитку особистості ..... 183

ГЕОРГІЙ БАЛЛІ

Духовність професіонала і педагогічне сприяння її становленню: орієнтири психологічного аналізу ..... 217

ОКСАНА РУДНИЦЬКА

Педагогіка мистецтва: пошуки і перспективи ..... 233

ЮЛАНТА ВІЛЬНІ

Особистісні аспекти теорії професійного розвитку в контексті концепції сталих індивідуальних рис особистості ..... 247

|                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ВАЛЕНТИН РИБАЛКА                                                                             |     |
| Особистість як суб'єкт творчої трудової діяльності та професійного становлення .....         | 267 |
| АДАМ РОСУЛ                                                                                   |     |
| Покращення функціонування ринку праці - умова розвитку постсоціалістичного суспільства ..... | 277 |
| СТАНІСЛАВ ПОДОБІНСЬКИЙ                                                                       |     |
| Категорія престижу вчителя .....                                                             | 289 |
| ІРИНА ЮРАС                                                                                   |     |
| Визначний український філософ та педагог П.Д.Юркевич .....                                   | 295 |
| НАТАЛІЯ ТАЛАЛУЄВА                                                                            |     |
| Освіта Царства Польського та України за російськими законодавчими актами .....               | 307 |

### ***Частина III***

## **ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ, КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| СТЕФАН КВЯТКОВСЬКИЙ                                                                                                           |     |
| Структурні зміни у професійному навчанні у 1990-1998 роках.....                                                               | 321 |
| ІВАН БЕХ                                                                                                                      |     |
| Особистісно орієнтований підхід у вихованні.....                                                                              | 331 |
| СВІТЛАНА СИСОЄВА                                                                                                              |     |
| Освітні технології: методологічний аспект.....                                                                                | 351 |
| ЧЕСЛАВ НОСАЛЬ                                                                                                                 |     |
| Метод діагнозу професійних уподобань: з досвіду польської адаптації шкали Дж. Холланда.....                                   | 369 |
| ЗДІСЛАВ КОСИЖ                                                                                                                 |     |
| Дидактично-виховні аспекти інтерперсональних стосунків .....                                                                  | 387 |
| ОЛЕНА КУЛЬЧИЦЬКА                                                                                                              |     |
| Застосування біографічного методу у вивченні творчої особистості.....                                                         | 403 |
| КШИШТОФ СИМЕЛЯ                                                                                                                |     |
| Розвиток професійної школи і вдосконалення якості її роботи .....                                                             | 415 |
| КШИШТОФ НЄВЯДОМСЬКИЙ                                                                                                          |     |
| Технічна творчість у дидактиці техніки .....                                                                                  | 433 |
| ОЛЬГА ЩЕРБАК                                                                                                                  |     |
| Багаторівнева підготовка педагога професійного навчання в умовах неперервної професійної освіти .....                         | 445 |
| ВЛАДИСЛАВА БЖОЗОВСЬКА                                                                                                         |     |
| Підготовка кваліфікованих професійних консультантів для роботи з молоддю .....                                                | 455 |
| ВАЛЕНТИНА РАДКЕВИЧ                                                                                                            |     |
| Деякі аспекти неперервної професійно-художньої освіти в Україні .....                                                         | 463 |
| ЄВА ЗЕЛІНСЬКА                                                                                                                 |     |
| Практичне професійне навчання наприкінці XX століття (на прикладі досліджень учнів основних професійних шкіл і техніків ..... | 475 |